

REVISIONSNÄMNDENS UTVÄRDERINGSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2024

Revisionsnämnden har enligt kommunallagen § 121 till uppgift att årligen avge en utvärderingsberättelse om huruvida de mål för verksamheten och ekonomin som samkommunsstämman satt upp har uppnåtts. Revisionsnämnden ska även utvärdera huruvida verksamheten är ordnad på ett resultatrikt och ändamålsenligt sätt.

Till Optima samkommuns revisionsnämnd hör fem ordinarie medlemmar, som var och en har en personlig ersättare. Samkommunsstämman har valt en revisionsnämnd för mandatperioden 2021–2024, vars sammansättning är följande:

Ordinarie medlemmar

Stefan Högnabba, ordförande

Marina Muukkonen, vice ordförande

Elin Härmälä

Fredrik Back

Roger Pettersson

Personlig ersättare

Ann-Marie Granholm

Christer Fors

Andreas Kronqvist

Hannele Zitting

Johannes Sundqvist

Utvärderingsprocess och informationskällor

Revisionsnämndens utvärderingsarbete sker utgående från en utvärderingsplan för hela mandatperioden. De årliga tyngdpunktsområdena för utvärderingen har definierats i planen. Ett arbetsprogram görs årligen upp för utvärderingen av det aktuella budgetåret.

Revisionsnämnden utvärderar hur de i budgeten fastställda målen för verksamheten och ekonomin har uppnåtts utgående från samkommunens bokslut. Under budgetåret utvärderar revisionsnämnden samkommunens verksamhet genom att ta del av organens protokoll, diskutera med förtroendevalda, tjänsteinnehavare och personal, besöka ett urval av samkommunens verksamhetsenheter och genom att ta del av olika utredningar.

Revisionsnämnden har hållit fem möten för utvärderingen av verksamhetsåret 2024, hört ansvariga tjänsteinnehavare och bekantat sig med olika ansvarsområden enligt arbetsprogrammet.

Ekonomichef Lena Sandberg har fungerat som nämndens mötessekreterare. BDO Auditor Ab fungerar som samkommunens revisor med OFGR, GR Helge Vuoti som ansvarig revisor. Yrkesrevisorerna har biträtt vid utvärderingen av verksamheten.

Bindningsregister

Enligt kommunallagen § 84 ansvarar revisionsnämnden för kommunens bindningsregister. Redogörelsen för bindningarna ska lämnas till revisionsnämnden som övervakar att skyldigheten iakttas och tillkännager redogörelserna för samkommunstämmen. Revisionsnämnden kan vid behov uppmana den som är skyldig att lämna en redogörelse att lämna en ny redogörelse eller komplettera sin redogörelse. Under året granskades och godkändes registret. Två förtroendevalda (ersättare i samkommunstyrelsen) har trots uppmaningar inte lämnat in redogörelse över sina bindningar.

Behandling av utvärderingsberättelsen 2023

Med stöd av kommunallagen § 121 är styrelsen skyldig att ge stämman ett utlåtande om de åtgärder som utvärderingsberättelsen föranleder. Revisionsnämndens utvärderingsberättelse för år 2023 behandlades av samkommunstämmen som hölls den 23.5.2024.

Revisionsnämnden lyfte inte upp något speciellt i utvärderingsberättelsen som föranledde åtgärder från samkommunstyrelsens sida. Enligt stämmans beslut konstaterades utvärderingsberättelsen slutbehandlad den 23.5.2024.

Utvärdering av samkommunens ekonomi och budgetutfall 2024

Budgetens lagstadgade struktur och bindande verkan regleras i kommunallagen. Enligt § 110 i kommunallagen ska budgeten bestå av en driftsekonomi- och resultaträkningsdel samt en investerings- och finansieringsdel. Budgeten ska innehålla de anslag och beräknade inkomster som uppgifterna och verksamhetsmålen förutsätter samt en redogörelse för hur finansieringsbehovet ska täckas. Revisionsnämndens huvuduppgift är att utvärdera hur verksamhetsmålen uppnåtts med de budgetmedel som står till förfogande.

Samkommunens enda redovisningsskyldiga tjänsteinnehavare enligt § 125 i kommunallagen är direktör Max Gripenberg. Det enda redovisningsskyldiga organet är samkommunstyrelsen. Samkommunen är uppdelad i resultatområden med budgetansvar. Resultatområdena är underställda samkommunens direktör och är rapporteringsskyldiga inför samkommunstyrelsen. Resultatområdet samkommunens förvaltning leds av samkommunens direktör med undantag för samkommunens administration som leds av förvaltningschef Mathias Kass. Resultatområdet för utbildningstjänster leds av rektor Ann-May Pitkäkangas. Resultatområdet för lärande leds av rektor Anna-Lena Forsman.

Driftsbudgetens bindningsnivå till samkommunstämmen är verksamhetsbidraget, dvs. netto. Detta innebär att verksamhetsbidraget för resultatområdena inte får överskrida det budgeterade utan samkommunstämmans godkännande.

Ordinarie budget utgick från ett överskott på 10 000 euro i resultaträkningsdelen. Verksamhetsintäkterna blev 533 000 euro högre än beräknat medan verksamhetskostnaderna blev 80 000 euro högre än budgeterat. Det är främst statsandelarna som förverkligades 365 000 euro över budget som förklarar det positiva utfallet. Nettot från de finansiella intäkterna och kostnaderna blev 34 000 euro bättre än beräknat. Årsbidraget blev med dessa faktorer beaktade sammanlagt 488 000 euro bättre än budgeterat och uppgick till 1,59 milj. euro. Efter avskrivningar och bokslutsdispositioner uppvisar bokslutet ett överskott på 523 058 euro.

Samkommunstämman behandlade inga budgetändringar under året.

BUDGETENS UTFALL SAMKOMMUNEN	Bokslut 2023	Budget 2024	Bokslut 2024	Avvik.
1000 €				
Verksamhetens intäkter	18 477	18 976	19 509	533
Finansiering av yrkesutbildning	16 447	17 018	17 383	365
Övriga intäkter	2 030	1 958	2 126	168
Förändring av produktlager				
Verksamhetens kostnader	-17 260	-17 816	-17 895	-80
Verksamhetsbidrag	1 217	1 161	1 614	453
Finansiella intäkter och kostn.	-42	-55	-21	34
Årsbidrag	1 175	1 106	1 593	488
Avskrivningar	-1 144	-1 175	-1 150	25
Räkenskapsperiodens resultat	31	-69	444	513
Ökning/minskning av avskr.diff.	79	79	79	
Extraordinära poster				
Extraordinära intäkter				
Räkenskapsperiodens överskott/underskott	110	10	523	513

Budgetutfallet per ansvarsområde redovisas i bokslutet gentemot samkommunsstämans fastställda mål. En överskridning noterades beträffande ansvarsområdet Utbildningstjänster, vars verksamhetsbidrag är 244 000 sämre än budgeterat. Samkommunens förvaltning har ett verksamhetsbidrag som är 289 000 euro bättre än budgeterat medan ansvarsområdet för Lärande del redovisar ett verksamhetsbidrag som är 409 000 euro bättre jämfört med budget.

Anslagen i investeringsdelen står till respektive ansvarsområdes förfogande för de ändamål och till de belopp som samkommunsstämman godkänt. På ansvarsområdesnivån är bindningsnivån netto. Nettoinvesteringskostnaderna uppgick till 649 000 euro och underskred budgeten med ca 307 000 euro. Två anslag för fordon, två anslag för belysning samt anslaget för planeringen av Lannäslund förblev outnyttjade. Med låg skuldsättning och stark ekonomi borde det vara möjligt att verkställa reserverade investeringsanslag.

INVESTERINGAR	Budget 2024	Bokslut 2024	under(+) / över(-) budgeten
Samkommunens förvaltning			
varav:			
- Placeringar	0	2 373	-2 373
- Fastigheter	140 000	62 701	77 299
- Maskiner och inventarier	796 000	584 047	211 953
- Övrigt	20 000	0	20 000
OPTIMA TOTALT	956 000	649 121	306 879

Lånestocken minskade med 200 000 euro och uppgick i bokslutet till 1,1 miljoner euro. Både investerings- och finansieringsdelarna förverkligades inom ramarna för fastställda budgetanslag.

Samkommunens ackumulerade överskott jämte avskrivningsdifferens uppgick vid årsskiftet till ca 9,4 miljoner euro. Samkommunen har en stabil ekonomi och klarar vid behov av att hantera svårare år. Revisionsnämnden konstaterar att samkommunen har en god budgetdisciplin, att budgeten till väsentliga delar har iakttagits beträffande ekonomin samt att samkommunens ekonomi är i balans enligt bestämmelserna i kommunallagen § 110.

Utvärdering av målsättningarna för verksamheten

Utbildningsenheten

Utbildningsenheten Optima består av resultatområdena utbildningstjänster och lärande.

Optima beviljades finansiering för 1181 målinriktade antal studerandeår år 2024. Utfallet blev 1159 vilket innebär att studerandeåren förverkligats till 98,2 % av de oviktade studerandeåren enligt finansieringsbeslutet. Under tidigare år har samkommunen haft fler studerande än vad man får finansiering för.

Underskridningen i jämförelse till anordnartillståndet var knappa 5 (per 12.2.2025) medan underskridningen till finansieringsbeslutet för år 2024 var 22. Budgeten för år 2025 visar ett årsbidrag på drygt 1,06 miljoner euro och ett litet underskott för räkenskapsperioden.

SAMKOMMUNENS EKONOMI	Bokslut	Bokslut	Bokslut
2022-2024, SAMMANDRAG	2022	2023	2024
Finansiering av yrkesutbildning (1000 €)	16 012	16 447	17 383
Förverkligade studerandeår	1 293	1 220	1 159
Avlagda examina	418	537	496

Redovisningen av målmätarna och måluppföljningen har sedan 2023 gjorts tydligare eftersom presentationen sker i matrisform i stället för löptext. Den nuvarande verksamhetsberättelsen ger enligt vår mening en bättre helhetsbild över huruvida måluppfyllnaden har uppnåtts. Överlag är målsättningarna tydliga utan att vara orealistiska och de mål som inte uppnåtts ligger nära målnivån.

Målsättningen för andelen utexaminerade (hel- eller delexamen) av de studerande som enligt ursprunglig fastställd studietid planeras bli klara aktuellt år låg på 79 % och förverkligades inte.

Samkommunens förvaltning

Ett centralt mål för utvärderingen är samkommunstyrelsen, som ansvarar för att leda samkommunens verksamhet, administration och ekonomi och som en del av koncernledningen, ansvarar för att genomföra ägarstyrning och organisera koncerntillsynen. Direktören föredrar ärenden för styrelsens behandling medan förvaltningschefen fungerat som protokollförare. Enligt verksamhetsberättelsen höll styrelsen 8 möten under år 2024, vid vilka sammanlagt 54 protokollförda ärenden behandlades.

Under året hade revisionsnämnden speciell fokus på styrelsens arbete, kommande investeringsplan samt implementeringen av miljömålsättningarna i verksamheten. Styrelsens ordförande Marika Kjellman informerade om verksamheten. Staffan Sunabacka, kvalitets- och miljöansvarig, informerade revisionsnämnden om hur Optima tillämpar miljötank i verksamheten. Direktör Max Gripenberg, förvaltningschef Mathias Kass samt personalchef Linda Granberg informerade om samkommunens budget- och ekonomiplan, investeringsplan samt personalrapport. Informationen som delgavs revisionsnämnden var detaljrik och de efterföljande diskussionerna var givande.

Den ekonomiska målsättningen för samkommunens förvaltning uppnåddes.

Under 2023 utfördes en kartläggning av fastigheterna och en teoretisk reparationsskuld har presenterats för styrelsen. Inom fastighetsförvaltningen förverkligades 2024, utgående från oberoende fastighetsbesiktning, mera systematiska underhållsreparationer enligt fastställd plan.

Samkommunens koncern

Samkommunen upprättar ett koncernbokslut där dotterbolagets bokslut konsolideras med samkommunens bokslut. OptimaPlus Ab:s uppgift är att ordna och tillhandahålla arbetskraftspolitiska utbildningstjänster, trafik- och logistikrelaterade utbildningar samt övriga utbildnings- och konsulttjänster. Bolaget kan tillhandahålla andra arbetslivstjänster.

Koncernresultaträkningen uppvisar ett överskott på 457 000 euro då bolagets vinst på knappa 14 000 euro beaktats. Bolaget har inga egna lån och likviditeten var vid årsskiftet god.

Under året har verksamheten kontinuerligt analyserats mot de verksamhets- och resultatmål som blivit uppställda för 2024. Bolaget hade 4 av ägaren uppställda resultatmål för 2024. Två av dessa "kundnöjdhet" och "utbud av tjänster och deltagare" uppnåddes medan "tillväxt" inte uppnåddes vilket berodde till stor del på VD-byte, vilket ledde till att företaget under större delen av hösten var utan ordinarie VD. Beträffande den ekonomiska målsättningen uppgick inte resultatet till avkastningskravet och målet uppnåddes inte.

Verksamhets- och resultatmålsättningar för år 2024

Målsättning	Område	Mätare
Kunder	kundnöjdhet	NPS minst 60
Ekonomisk	Avkastning på investerat kapital	30%
Verksamhet	Utbud av tjänster och deltagare	Enligt bolagets målsättning för antal kursdeltagare, kurser och täckningsgrad.
Verksamhet	Tillväxt	Enligt bolagets målsättning för utveckling och tillväxt

Revisionsnämnden noterar att resultatmålen inte har redovisats på det sätt som de är uppställda i budgeten.

Personalen

En skild personalrapport har uppgjorts som bilaga till bokslutet. Personalchef Linda Granberg presenterade rapporten den 27.3.2025. Samkommunen hade vid årsskiftet en aktiv personalstyrka på 230 personer. Antalet årsverken uppgick till 212. Anställningarna är heltids- och deltidsanställningar i huvudsyssla, och av dessa finns såväl anställningar tillsvidare som visstidsanställningar.

Anställda 31.12.2024	Anställda sammanlagt			Tids- bundna	Års- arbeten
	Heltid	Deltid	Totalt		
Samkommunens förvaltning					
- Administration, ekonomi och personal, IKT	13		13		13,4
- Matproduktion och uthyrning	14	1	15	3	15,1
- Fastighetstjänster	9	4	13		12,4
Optima utbildningsenhet					
- Utbildningstjänster	1		1		1
Antagning och studier	8	1	9		8,1
Marknadsföring	1		1		1
Strategier och planering	3	3	6	2	5,6
Studerandeservice	9	5	14	2	12,0
- Lärande	1		1		1
Team 1	7	21	28	6	25,4
Team 2	16	14	30	12	27,0
Team 3	18	4	22	4	20,1
Team 4	23	9	32	9	29
Team 5	18	3	21	9	19,6
Team 6					
Team 7	13	11	24	9	21,3
Totalt	154	76	230	56	212,0

Den genomsnittliga sjukfrånvaron uppgick per anställd till 14,5 dagar och steg något jämfört med 2023. Trots att sjukfrånvaro ligger i linje med övriga läroverk kunde man satsa ännu mera på personalvård. Korttids sjukfrånvaro, 1-8 dagar, kunde vara möjlig att förbättra, till nytta för båda parter.

Av Optima samkommuns medarbetare har 85% (86%) dokumenterade utvecklingssamtal i HR-programmet. I praktiken innebär det 34 ohållna utvecklingssamtal.

Centrala slutsatser och förslag till åtgärder 2024

Revisionsnämnden bedömer att målsättningarna för verksamheten och ekonomin för år 2024 till väsentliga delar har uppnåtts och att verksamheten är ordnad på ett resultatrikt och ändamålsenligt sätt. Redovisningen av målmätarna och måluppföljningen har gjorts tydligare vilket enligt vår mening ger en bättre helhetsbild.

Revisionsnämnden riktar ett stort tack till förtroendevalda, tjänsteinnehavare och personal för alla utvärderingsdiskussioner som förts under året samt för det goda arbete som gjorts.

Jakobstad den 29 april 2025

Stefan Högnabba
ordförande

Marina Muukkonen
vice ordförande

Elin Härmälä
medlem

Fredrik Back
medlem

Roger Pettersson
medlem